

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések díjai: a háromhasábos peitisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kínostárilleték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Hirdetések és melléletek — utóbbiak a kínostári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetének a kiadóhivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Nagy-Beeskerek, dec. 1-én.

„Kiki a maga szerencsésének Kovácsa” mondja a közmondás és igazolja a napi események ezer meg ezer példája. — Ki csüggedt föl és megtört bátorsággal tekint az első sziklára, mely élte hajójának utját állja, ki czeleja felé való törekvésében remény vesztetten vonul vissza az első akadálytól, az nagy eredményt, az edes díjat munkálkodásától nem várhat; — ellenben: ki következetesen halad a megválasztott ösvényen előre, ki az eléje gördülő akadályokat ujtott és ujtott erővel leküzdeni igyekszik, ki fáradozást, áldozatot nem kimél, hanem bizva erejében harczra kel az elemekkel és végzetével az ritkán szenved hajótörést, az ritkán kényszerült haszon nélküli küzdelmet siralni.

Kitartás és szorgalom, e két férfias erény az, melyet mai vezérczikkünk alapjául véve, annak hordóját és birlalóját a legújabb napi események alapján méltóan óhajjuk hervadhatlan babérral díszíteni.

A nagy-kikinda — nagy-beeskereki vasut kiépítéséhez szükséges törvényhozási engedély megszavaztatott, — meggyünk, népünk, vidékünk óhaja annyi várakozás, annyi kételkedés után végre testtől, az epvede várt közlekedési vonal létesítésének utját immár mi sem állja.

Városunknak a mult országgyűlési cycluson tündökölt képviselője, ki választóinak se adó elengedést, se földosztást nem ígért, nemes törekvésének czéljával azt tűzte volt ki, hogy a már annyiszor megkísérlett és meghiusult tervet, Torontálmegye, e kis ország székhelyét a nagy világgal összekötni, érvényre emelendi, — elhatározását vas akarát, erénytelen buzgóság, ember fölötti kitartás és az irányában tanusított méltalanság daczára is, nagylelkű önfeláldozással hajította végre, nem kimélt fáradságot, nem áldozatot, hanem maga köré gyűjtve a közjóért lelkesülni tudó egyének nehányát súlyos betegsége után, mely működését nagy

mérven hátráltatá, lassan, de biztosan haladt a kitűzött lobogó felé, melyről fáradozásának legszebb jutalma, a fényes sikernek tudata integetett tövises és göröngyös utján elébe.

A küzdelmeket, a választott pályára hordott akadályokat itt nem emlíjük föl, hiszen jól tudja a n. é. olvasó közönség, mily könnyen találkoztunk legelőbbeknél e nemes törekvés, jól tudja, mily kicsinyes érdekekből dobottat a legnagyobb göröngy a már egyengetett utra; hanem csak azt jegyezzük föl örök emléklapunk hasábjára, hogy Dániel Ernő fáradozásainak a nagy-beeskerek — nagy-kikindai vasutvonal kérdését végmegoldáshoz sikerült terelelni.

Dániel Ernő ur csekély számu bajtársával együtt leküzölte mindazon akadályokat, melyek a kérdéses szarnyvonallétesültségének akár jogi akár pedig pénzügyi tekintetből utját állották, létesítettek egy részvénytársaságot, mely a szükséges pénzt előteremtí és kieszaközölték a törvényhozási engedélyt.

A részvénytársulat főreszvényese az „Országos bank”, melynek elsőbbségi részvényei vannak, és melynek biztosítása a felépítendő vonal értékének 7% -ig terjedő jövedelmét első sorban igénybeveendi, de hát ki törődik ilyenkor az önkényt fölajánlott részvételi összeg kamataival, midőn ezelőtt pár évvel kétszer annyit is örömet áldozandott, ha a nagy-beeskerek — nagy-kikindai vasutról csak álmodnia is szabad lett volna.

Persze támadnak most alprófétaik, kik Columbus tojását ölbe tett kézzel és szóval most jobban akarják fölállítani és fennen hirdetik, hogy a vasutvonal nem lesz jövedelmező üzletág, — a jövő majd megczáfolja a jó urakat, most csak annyit nekik válaszol, hogy mi nem is jövedelmező üzletágat, hanem jó, biztos a kor szemlémenek megfelelő, a gazda közönségre áldást hozó közlekedést óhajtottunk, ez pedig meg lesz, ez meg van, áldja meg érte a mindenható Dániel Ernő urat és csekély számu bajtársait!

Beodrai Karátszonyi Ferencz.

Mint tűzláng terjedt el tegnap Karátszonyi Ferencz halálának híre, s a merre elhatott, le-sújt mindenkit és mindenkinek lelket fájdalommal töltö el.

Hisz még alig tíz napja, hogy városunkban időzött, derült arca, vig kedélye örömmel töltö el barátait — s ma már ravatalon fekszik, hült teteme körülálva vigasztalhatlan családjá, gyászoló barátai és tisztelői könnyező sokaságától.

Karátszonyi Ferencz Torontálmegyében Beodrán született 1837. évi augusztus 18-án. Tanulmányait Pozsonyban kezdte meg, a honnét, a középiskola elvégzése után, Hohenheimba ment a gazdasági felsőbb tanoda latogatására. 1862-ben nősült meg és igen szerencsésen, mert Karátszonyi Irmában oly nőt talált, aki példányképe a hiveseknek és gyöngye az anyáknak. 1865-ben országgyűlési képviselővé választott és 1868-ig vett részt a törvényhozásban. Ezóta állandóan Beodrán lakott, hol családjá körében és gazdaságának józan kezelésében talalta örömet. Negy év előtt Pozsonyba költözött, hogy gyermekei nevelésére fordíthassa összes gondját és figyelmét. Itt érte őt utól súlyos végezete, mely élte leg-szebb férfikorában, 45-ik évében szívszélhü-dés által örökre lezárta az érdemes férfi szeméit.

Oly férfi volt ő, a kinek elhunytát nemcsak családja siralja, de barátai, a társadalom és a haza is fájlatja.

A haza egy igazi magyar főúrral lett szegényebb, ki böcs belátása, higgadt, józan gondolkodás módja, kiváló igazságszeretete, bátor, nyílt föllépése és őnzetlen áldozatkész-sége által nemcsak a törvényhozás csarnoká-ban és a megye gyűléstermeiben tettleg moz-dítá elő a honnak jólétét, hanem példája által az ifjúságot nagy czélokért lelkesülni, neme-sen gondolkodni és cselekedni tanítá. Barátai a legjobb barátot veszték el benne.

Rajongón szerette őt az ifjúság, mert rugékonny szelleme egy szikrázótt barátai körben a tréfás adómákban, mint a milyen határozottan hangzottak ajkairól éret eszmei és jól megfontolt szavai, ha komoly férfiak társaságában fontos ügyekben adá józan véleményét.

Bátran fordulhatott hozzá tanácsért bármely habozó, bármely csüggedt lélek, kitar-hatta előtte keblét, meleg részvéte mindenkit megvigasztalt és a legőszintébb jóakarathól kifolyó tanácsai irányt adtak cselekvéseinek. — Szükségben szenvedőt soha sem bocsátott el segély nélkül.

A társadalom élénk veszteséget szenvedett általa, mert oly tagját fogja nélkülözni, amely nem egyhamar kipótolható. Ahol ő megjelent, ott jókedvvel, vigszággal telt el környülete; feszitlen vig kedélye felvillanyozott mindenkit, talpraesett elzei felderítették a társaságot; nem csoda tehát, ha Pozsonyban is, rövid otttartózkodása után már mindenki ismerte, mindenki becsülte, és mindenki szerette.

Midőn ily férfi száll sírjába, csak a fájdalom legelőbbséget érzetével gondolhatunk a veszteségre, melyet halála okozott. Csá-ládjá a pótolhatlan veszteség feletti vigasztal-hatlan keservében zokogó fájdalommal vesz örökre bucsut a kedves halottól.

De enyhítse a mélyen sújtott családnak fájalmát azon tudat, hogy ezek osztóznak a mely gyászban és ezek hullatnak könnyet a kimúlt. Szívükből kitörülhetlen emléke örök-zöld koszoruként fogja övedzni hamvait. Béke és áldás lebegjen porai felett!

A szerb egyházi congressus

f. hó 27-én d. e. ünnepélyesen megnyitattott Karloviczon.

A megnyitásnál jelen voltak: Angyelic, Stojkovic és Vojnovics püspökök, valamint 69 megválasztott congressus-tag. Angyelic püspök a metropolia vezetője a gyülekezetet a metropolitai egyház-tanács nevében élénk acclamatiókkal fogadott beszédben üdvözölte, minek megtörténte után egy küldöttség menesztetett a királyi biztos lakására, hogy felkérje a congressusban való megjelenésre. A királyi biztos, Cseh Ede udvari tanácsos megérkeztek a terem bejáratánál a püspöki kar által fogad-tatott s elfogalva székét, magyar nyelven mondott beszédet intézett a congressus tag-jaihoz, s azután magyar nyelven, utána pedig szerb fordításban felolvasta azon királyi leiratot, mely a congressust megbizta, hogy a metropolitát szokásos módon válassza meg. A királyi biztos beszédét, valamint a legfelsőbb leirat felolvasását a congressus összes tagjai állva hallgatták végig. Midőn a leiratról ő felsége neve olvastott fel, a terem szünni nem akará „Éljen a király!” kiáltásoktól visszhangzott, s egy e czéla ki-rendelt gyalog-díszszázad sortűzetet adott és egy fel tűzér-üteg dördült el. A királyi biztos beszédének legjelentősebb részét azon fel-szólítás képezte, hogy a congressus feladatá-nak józanul megfontolt s minden irányban kielégítő megoldása által tegye magát méltóvá a királyi kegyelemre. Élénk tetszésben része-sült a királyi biztos azon ígérete, hogy a congressusnak törvényes és szabályszerű te-vékenységét ő az egyház és az állam érde-

TÁRCZA.

Henri.

Irtá: Lindau Pál. (Vége.)

Ez öntudatlan állapot nem sokáig tartott. Rövid idő mulva igen nyugtalan lett. Arczizmai izegni kezdtek. Balkezének ujait görcsösen összeszorította, jobbajából pedig többször kihullt a rózsá. Ezután fölnyitá szeméit és mereven, lázas vágyggyal nézett a szoba egyik szögletébe. Követtem tekintetét.

— Add ide! szölt elég erővel. A megjelölt helyre mentem. Itt egy alacsony állványon feküdt egy csekély terjedelmű deszka, melynek közepén egy lyuk nedves ruhával volt befödve — nyilván valami megkezdett szobormű; e mellett mindenféle idomít-minták és egyéb művészi eszközök.

Henri ágyához vittem a deszkát.

— Ezt gondoltad? kérdém.

Henri háromszor-négyszer igen-t intett és mosolygott. Nagy megerőltetéssel fölült; segíteni akartam, de visszautasított; csak azt engedte meg, hogy a deszkát közelebb toljam hozzá. Ezt megtévén, összeszorított jobb öklét, melyben még mindig görcsösen tartá a rózsát, a nedves ruhadarabokra támasztá és nagy erőlködéssel fölegyenesedett. A ruha alatti légy agyag a nagy nyomás folytán meglapult; láttam mikép csepegett az össze-nyomott szürke tömeg a ruha szélén. Henri is látta. Tudta, hogy megsemmisített valamit, a mit meg akart semmisíteni és e pillanatban szeméinek csaknem kiáradt fénye megint föllobogott. Még egyszer teljes erővel öklét a nedves ruhára nyomta. Még harmadszor is megkísérlett romboló munkáját befejezni, de későn volt. Henri vánkossaira hanyallott. Szeméit többé nem nyitotta föl. Egy szót sem

szölt többé. Nehányszor még mélyen föl-lélekzett, az után elcsendesedett és néma maradt örökre.

A halál borzasztó csendje az én lélek-zetemet is visszafojtá. Nem mertem mozczzanni. Az aggály verejtéke kitűzött homlokomon. Megszabadítottként éreztem magamat, midőn a folyosón lépteket hallottam. Kopogtak. Szabad-ot kiáltottam.

— Dr. Lemonnier, szölt egy éltes úr. Az orvos az ágyhoz lépett. Kért, hogy szegény barátom kiegyenesítésénél segédkezzem. Midőn a testet fölemeltem, a szép fej élelennül előre esett. Megborzadtam. Az orvos az inget ketté vágta és kinyujtotta a szíven nyugvó kart. A jobb keznek is egyenes irányt adott. A sárga rózsát közönyösen, mint fölőselegest vagy alkalmatlant, kivette az ellent nem álló ujjak közül és félre dobá.

— Csak a halált igazolhatom. A szurás mélyen hatolt be és a nemes részeket sérté meg. Beszélt lithon még a megholt?

— Nehány szót hebegve.

— Nem lehet öngyilkosságot gyanítani? kérdé tovább.

— Nem.

— Akkor talán párbajt?

— Ez lehetséges. A megholt többször kifejezte ily irányban óhaját. Azt mondta nekem: minden rendén van, párbajom van.

— Igen? Fájdalom, itt már nincs tenni-valóm. Még csak az alakiságokkal akarok végezni.

— Az asztalhoz ül.

— Neve?

— Henri vicomte de Feligaix.

Az orvos leirta. A szülőhely stb. iránti kérdéseire nem adhattam kielégítő feleletet. Az orvos azt mondta, ez nem fontos, ezt később a házmaster vagy más valaki is oda-jegyezheti. Tovább irta:

— Halálozási ok: Szúrásból származott szívserülés. Öngyilkosság nem indokolt. Való-

színűleg párbaj. Ellenfél ismeretlen. Dr. Lemonnier.

Föllált és udvariasan köszöntött:

— Van szerencsém magamat ajánlani, uram! és eltávozott.

A legfölső emeletről világítottam neki és a lépcsőfönel maradtam állva, míg lépteit hal-lottam. Midőn a kaput bezárták, visszamen-tem Henri szobájába. Nem vagyok érzélgő, de a szegény rózsát mégis fölemeltem és mellére tettem. Soká, igen soká mozdulatlan álltam szerencsétlen barátom ravatala mellett. Egy percze sem szabadulhattam tőle. A történetek még most állottak tisztában előttem. Többször meglepetve hangosan fölkiáltottam: lehetséges? lehetséges? — Henri néma maradt. Borzongás futott végig rajtam. Nehány órával előbb mily üde, mily eleven volt, — és most!

Lassan végig lépkedtem a szobát, inga-dozva mit tegyek. Magára csak nem hagyhatom, különben más mi történhetnék még vele? Lámpám még mindig vidáman égett, mint előbb. És mit kellett e közben átélnem!

Ekkor megpillantottam az ágyhoz tá-maszva azt a deszkát, mely a szerencsétlen utolsó perceiben foglalkoztatá. Föleltem, eltávolítottam a nedves ruhát és előttem állt az eltorzított kép, egy nő arczépe; a fürtös haj, melybe egy rózsá volt tűzve, szerencsére elkeverte a megsemmisítést. Sokáig néztem az eltorzítást és önkéntelenül reménytelen kísér-lelet tettem az agyagon az eredeti vonásokat fölismerni. A deszkát néhányszor félre tel-tem, majd ismét kezembe vettem. Ez után ki-huztam zsebemből a tárczát és ismét meg-vizsgáltam. Egyszerű világossárga bőrből ké-szült tárczacska volt, melyre hasonló szinnel H.-betű volt hímözve. Csak névjegyeket tar-talmazott és egy kifízett virágárus-számlát, melyet Henri hihetőleg a nap folyamán egyen-líthetett ki, minthogy a végzetes napról volt keltezve. A tárczát visszatettem. Ez volt az

egyetlen emlék, melyet az anyyira megszere-tett barától enyémnek mondhattam.

Dr. Lemonnier távozása után körülbelül egy negyedóra telt el — roppant hosszúnak tetszett ez a negyedóra! — midőn ismét zö-rejt hallottam a lépcsőházban. A lépcsők hangja Henri ajtája előtt szünt meg. A kilincset óva-tosan lenyomták és belépett egy idegen úr követe a házmaster által, a ki egy gyertya-tartóval kezében kísérté.

— Az orvos úr, szölt a házmaster. Cso-dálkozva néztem az idegenre.

— Hisz az orvos már itt volt, jegyez-tem meg.

— Melyik orvos? kérdé a házmaster.

Hisz egyenest az orvosurhoz hajtottam, várat-tam a kocsi és vele együtt jöttem ide.

— Különös!

Az imént megérkezett orvos e sutto-gva folyó beszélgetés iránt legkevésbé sem lát-szott érdeklődni. Megnézte és megtapogatta Henri, fület mellére helyezte és azt mondta: meghalt!

Az orvosnak elbeszéltem, hogy egyik collegája, a kiröl föltehettem, hogy az én ké-résemre jött, a halált már igazolta és átnyuj-tottam neki a papirt.

— Ah! Dr. Lemonnier! kiáltott föl az orvos. Elolvasta az igazolványt és hozzá tette, hogy: „most már minden rendén van.”

— Ismeri ön Dr. Lemonnier?

— Ugyan ki nem ismerné a Tuileriák kedvencét?

— Kinek meghagyásából jöhetett ide?

— Ki tudhatja? Lehet, hogy az a ba-rátságos úr, a ki e ifjut mellbe döfte, em-beri érzéseket tapasztalt és orvosát ide ren-delte. Ez azonban csak sejtés — ki tudhatja? És ha tudnók? Nem volna czélya. Itt már nem segíthetni. Feküdjék le, ugy látom, hogy zük-sége van reá. Jó éjtt, uram!

Az orvos távozott. A házmaster elkísérté. Az orvosnak igaza volt: nem használhattam

keinek megfelelően a legmelegebben támogatni hajlandó. Erre a congressus tagjainak nevében a metropolia administratora Angyelic püspök élénk tetszéssel fogadott köszönetet mondott a legfelsőbb kegy e nyilváníulásaiért. A kir. biztos végül felszólította a congressus tagjait mandatumaiknak az elnök kezébe való letévése, valamint a verificációnak — ha csak lehetséges — 3 nap alatt való keresztülvitelére. Erre élénk „zsvivó“-kiáltások közt elhagyta a tanácskozási termet. Stojkovic mint legidősebb püspök elfoglalta ezután a jelenlevők ovatói közt az elnöki széket, s felszólította a congressust egy 15 tagból álló igazoló bizottság megválasztására. A két párt részéről kétféle névsor nyújtott be és pedig a szabad-elvűek részéről 51, a conservatívek részéről ellenben 18 szavazattal. Eddigél csak négy választás ellen emeltetett kifogás és pedig a Daján, Zimonyán, Szabán és Karlóczán megválasztott küldöttek ellen.

A congressus megnyitására a „Pesti Naplónak“ a következőket írják:

A pénteki fogadtatásnak igen érdekes mozzanatai valának. Meglepett bennünket, hogy a szerb egyházközség is a tisztelők között vala. Hubert kivéve, eddig nem igen szerencseltették magas megjelenésükkel a királyi bizost s azért nagy érdekléssel vártuk a jobbára Miletics embereiből álló küldöttség tisztelgésének lefolyását. — Itt mellékesen jegyezzük meg, hogy az egyházközségek jobbára Stojkovic és Ivacsovic alatt alakultak, midőn Miletics még az egy és csalhatatlan proféta híreben állott; ez egyházközségek, valamint Ujvidéken, ugy másutt is határozott Miletics alkotásai; — ezek vesztik a választásokat s nagyon természetes, hogy Angyelic kisebb-ségben maradt. Az ujvidéki egyházközséget Stanojevic orvos vezette. Beszédet is tartott, elég tapintattal. — Beszédében következőket mondá: „Méltóságod a király legmagasbb személyét képviseli; méltóztatassék tehát odahatni, hogy a magyar kormány törvényeit megtartsa, a congressusi képviselők többségéhez alkalmazkodják s így a nemzet akaratát respektálják.“ Erre aztán az egyházközség hallgatott oly beszédet, melyet az omladinisták kemény füléhez királybiztos még nem intézett.

Stanojevic beszédére — mely a királybiztos a kormány fölött igyekezett helyezni a lojalitás ravasz alkalmazásával — Cseh Ede, kir. biztos lényegileg a következőket mondta: „En nem azért vagyok itt, hogy valakit perhorreskáljak, hanem azért, hogy a törvények fontartása fölött örkövde, a congressus oly intézkedéseket hozzon, melyek a szerb nép akaratának megfelelően a szerb nép jólétét, boldogságát, megelégedettségét előmozdítsák. Sajnálattal vagyok azonban kénytelen tolmácsolni, hogy a congressus jelenlegi többsége nem fejezi ki a szerb nép akaratát, kívánóságát. Azt, mit a többség akar, nem a szerb nép óhajja, hanem 6—7 agitátor műve. Ha lojalitásukat az urak ki akarják tüntetni: alkalmazkazzák magukat a fölséges király és a magyar kormány intenczióhoz. Ezen intencziókkal hozzák összhangzatra saját intenczióikat, ekkor hiszem és reménelem, hogy a szerb nép, melyet derek, becületesség, munkás és lojalitás népek ismerni örömmel tanultam, hogy a nép boldog leend!“

Következett azután a küldöttség tagjainak bemutatása. Ekkor ismét érdekes jelenet folyt le. A királybiztos oly erőlyes szavakat intézett Stanojevichez, hogy azokat nem igen teszi ablakába: „On is bizonyára a 6—7 emberből álló „többséget“ alkotókhoz tartozik.“ Midőn erre Stanojevic az országgyűlési több-

ségre hivatkozott, a királybiztos megjegyezte, hogy az országgyűlésen is jöhetnek elő viszonyok, midőn a többség nem a nemzet akaratát fejezi ki, mert „izgatók mindenhol vannak.“

Uj telepítvény.

Marienfeld, Ivanova és Gyurgyevo vidéki telepítvények községeknek a Duna folyam árjai által több ízben kiöntött lakosai a m. kir. kormány rendelkezése folytán a „vojloviczi“ kincstári ármentes földeken telepítettek ujalag meg.

A telepítvények Marienfelden gyűlést tartanak, mely alkalommal Markus János községi bíró a következő indítványt tette:

Tekintettel, hogy ő méltósága Hertelendy József megyének szeretett főispánja, e község szerencsétlen lakosai jövőjéről gondoskodva, egyedül és kizárólag neki köszönhető, hogy a hullámsírba eltemetett községünk mint szinte a szomszéd Ivanova és Gyurgyevo községek újra felépülve több mint 6000 földönfutóva lett polgárnak és ezek utódainak az otthont szülőföldjükön újra megszerzett.

Tekintettel, hogy csakis ő méltósága Hertelendy József főispán urnak köszönhető, hogy községünk és a szomszéd telepítvényes községek lakosai benne helyezve bizalmát a legborzasztóbb nyomorral küzdve ki nem vándoroltak.

Tekintettel továbbá, hogy ő méltósága Hertelendy József főispán ur mint a polgárosított határvidéki első alkotmányos főispánja alkotmányunk östörvénye szerint a megyében mint ő Felsőge személyesítője nemcsak az anya megyében, hanem e vidéken mint az anyamegyéhez csatolt vidéki részen oly annyira közszerepet és köztszerepet tárgya lett a lakosság minden részében, hogy nagybecsű neve mint édes emlék minden egyes polgár szívébe van vésvé.

Mindezeknél fogva az immár a múlt évben hozott községi határozat szerint, mint-hogy a magyar kormány ígérete folytán községünk ujonnan leendő felépítése iránt meg a folyó évben fog a község helye kijelölteni és ezen az új helyen meg a folyó évben községünket felépíteni fogjuk, mielőtt új községünk alapkövet letesszük, hogy a községünk összes lakosai óhajának elég tetsessék az által, hogy ő méltósága Hertelendy József főispánunk nagybecsű nevét úgy a mi mint utódaink részére halhatatlanná tihessük indítványozom:

Hogy Marienfeld elpusztult község lakosai részére kijelölendő új btelek területre építendő község „Hertelendyfalva“ néven építtessék fel.

Az indítvány nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadtatik, megbizatik az előjáróság, hogy rögtön a községi hely kijelölése és az új község alapkövének letévése előtt jelen határozat kivonata alapján tekintetes Radoszavlyevics Dragutin szolgabíró urat megkérni, hogy a tekint. alispáni hivatal útján az ujonnan építendő község megnevezését „Hertelendyfalva“ névre elneveztetni megengedessék.

és pihenésre volt szükségem. Kimásztam az ablakon, melynek szárnyát, hogy csendesen szendergő álmat ne háborítsam, halkán becsuktam, bemásztam szobámba, a hol lámpám még mindig kedélyesen égett és a hol a levelet, melyet barátom megölése alatt, derült hangulatban fogalmaztam, fekdűt. Természetesen találtam, de mégis oly részvétlen volt. Levélköztem és nem sokára mély álomba merültem. Másnap már későre járt, mikor fölébredtem.

Kicsiny gyarmatunk nagy izgatottságban volt. Henri halálának hírére a házmaster adta tudtul és villámként terjesztette.

A déli órákban a rendőrségtől, mely a történetekről értesítve volt és a tetem eltakarítását és Henri lakásának lepecsételését elrendelte, idézést kaptam. Igen kimerítő vallomást jegyzőkönyvbe vették.

A délután folyamán a vizsgáló bíró előtt kellett megjelennem, a ki előtti fölvilágosításaimat ismételnem kellett.

— Megjegyezte a kocsis számát? kérdé.

— Erre az izgatottságban, fájdalom, nem gondoltam.

— Szembesítés alkalmával fölismerné?

— Nehezen! Nem néztem meg közelebbről.

— Különbön az igazság majd földeríti e titokzatos ügyet.

Körülbelül egy óráig tartó kihallgatás után elbocsátottak.

Az előszobában a házmaster és doktor Lemonnier találam.

A házmaster a vizsgáló bíró elé hivattak.

Köszöntem Lemonniernek és a beszélgetést tüstént barátom rejtélyes halálára vittem át.

— Fájdalom, alig adhatok fölvilágosítást, szólt hozzám. Inasom három óra felé azzal a jelentéssel ébresztett föl, hogy egy idegen

inas lihegve tudakozódik utánam és kér, hogy tüstént menjek a Hauteville-utcába, a hol egy ember haldoklik és orvosi segélyre nagy szükség van. Nyomban fölkeszültem, befogattam — a többit tudja. Inasom nem ismerté az idegen inast és én sem láttam közelről, minthogy jelentése igen hihetőnek látszott. En tehát csak azt bizonyíthatom, hogy nem tudok semmit.

Két napra rá Henri eltemették. Gyarmatunk tökéletesen képviselve volt. Senki sem hiányzott. Az ünnepélyesség cizomtólán egyszerűségében megható volt.

Másnap a „Figaro“ párisi helyi hírei között a következő volt olvasható: „Gróf X. X. — a szép gróf neve föl volt említve — igen komoly baj érte. Egy bottörrel, melylyel játszott, jobb tenyerén oly súlyosan megbeszé magát, hogy ágyat kell őriznie és fél, hogy jobb kezét többé nem használhatja. Egy ember, a ki mint ő, oly ügyességgel forgatja a kardot, ily baleset folytán kétszeresen szenved. Szomorú gunyja a sorsnak, hogy a gróf az ellenfelei által teremtett legendát sérthetlenségéről önmaga tépte szét és hozzá még játszva!“

Néhány sorral alább: „Udvarunk legbájosabb jelensége, a kis hercegné, elhagy bennünket. A herceg — ugy látszik — férji jogait igen erőlyesen hangsúlyozta. És valóban, ha a bájos asszonyt fájdalommal vesszítjük is el a párisi társaságból, mely szeretetre legméltóbb disze volt, a hercegnének lehetetlen igazat nem adnunk.“

Az igazság föl fogja deríteni e titokzatos ügyet, mondta a vizsgáló bíró. A napoleoni igazság soha sem derített föl valamit. Másnap egyebbel törődött Páris. Henrira nem gondolt senki.

Fordította: Adelpbos.

Nemzetközi vasuti statisztika.

Az „Alta Italia“ olasz vasut két hivatalnokától az európai államok vasutairól egy nagyobb szerű összehasonlító statisztika jelent meg. Ezen érdekes műből az „E-r“ nyomán közöljük a következőket:

Ausztria-Magyarország 5-ik helyen sorakozik az európai államok közt, vasutai hosszát tekintve, ha azonban e hosszúságot a lakosság számához viszonyítjuk, csak a 8-ik helyet foglalja el.

A befektetett tőke összegére mindjárt Németország után, a negyedik helyen következnek; az egy kilométer vasuti vonalba beruházott tőke magasságát illetőleg pedig az egy Nagybritannia kivételével Ausztria-Magyarország minden más európai államot felülmul.

Nálunk épülnek tehát Britanniatól eltekintve a legdrágább vasutak; hogy azonban a legdrágábbak még nem a legjobban rendezettek is egyszerűs mind, eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy míg nálunk a vonalnak csak 9.86% kettős vágányu, addig Nagybritanniaiban 55%, Németországban kevesebb átlagos költséggel 32.44%, sőt még a hegyekkel borított Svájcban is az átlag szinten olcsóbban előállított vonalnak 10.83% épül így. Orosz- és Spanyolországra vonatkozólag az adatok hiányoznak.

Szemben ez adatokkal találunk számos olyat is, melynek magyarozatát egészen világosan feltalálhatjuk. — Igen érdekesek ezek között az utazók számáról szóló kimutatások, különösen pedig az utasoknak minden kilométer vasutvonala eső jutaléka.

Orosz-, Spanyol-, Svéd- és Norvégország kivételével monarchiánkban jut legkevesebb utazó egy mérföld vasutra, Németországban 3-szor, Belgiumban 6-szor, Nagybritanniaiban 9-szer nagyobb a megfelelő tetel mint nálunk.

Csak kevésbé kedvezőbb viszonyokat találunk a gyors-szállítmányok mennyiségének kimutatásánál, pedig ez is, talán még inkább, mint az utazók átlagos száma — mértéke a forgalom gyorsaságának, a közlekedés élénkségének.

A mi végül a vasutak költségvetését illeti, a bruto bevételek és kiadások magassága tekintetében Ausztria-Magyarország az 5-ik helyen áll; az összes tiszta nyeresémény nagysága szerint téve a felosztást, monarchiánk Oroszországgal vetekszik a 4-ik hely birtokáért.

Ha a kiadásoknak a bevételekhez való viszonyát vesszük tekintetbe, e részben Ausztria-Magyarország, mindjárt Franciaország és Hollandia után igen kedvező eredményeket tüntet fel, a mennyiben a kiadások a bevételeknek csak 50.70%-át emésztik fel.

A vasutak jövedelmezőségének legfontosabb ismertetője azonban a befektetett tőke után visszatérülő jövedelem. És ez, összefüggésben a vasutak előállítási költségeinek rendkívüli magasságával, nálunk igen csekély (3.47%), ugy hogy Angliában majdnem 1%-kal, Németországban 1 1/2%-kal, Franciaországban pedig teljes 2%-kal nagyobb a beruházott tőke jövedelme, mint nálunk, holott az említett országokban a kamatnál jóval alacsonyabb s a vállalkozás általában kevésbé haszonhajtó.

A magyar irodalom és a külföld.

Először hallottuk és hangoztatottuk már azt a panaszt, hogy elszigetelt állásunknál fogva nem ismer, vagy — a mi még rosszabb — félre ismer a művelt külföld.

És ez nem is csoda! Ki venne tudomást egy olyan nemzet viszonyairól, melynek nyelvét nem értjük, s azt elsajátítani nincs kedvünk, mert azzal „Magyarországon kívül se hova sem lehet mennünk.“

Ugy vagyunk a külfölddel, mint az egyes vidékek egész Magyarországgal szemben. A vidéki események csak úgy lehetnek országosan ismertek, ha a vidéki sajtóból átvesszi leírásukat valamely fővárosi lap és nagy Magyarországon szárnra bocsátja azt.

Szükségünk van a külföldi sajtóra, hogy a nagy világgal megismertesse törekveinket, sikereinket, bánatunkat, örömeinket. De épen abban van a bökkenő, hogy hirlapjaink nyelve magyar, azt oda künn meg nem értik, nem vehetik át az irodalmi, kulturális, társadalmi események ismertetését.

Hát a „hazafias német sajtó.“ — Igen, ennek épen az lenne a hivatása, s az adja meg a létjogát, hogy közvetítőül szolgáljon köztünk és a külföld közt, de a tapasztalás azt mutatja, hogy e célnak nem felel meg, mert befelé germanizál és künn nem méltatják figyelemre.

A külföld csak a „budapesti levelezők“ tollából kapnak néha egy-egy közleményt a magyarokról. De ebben sincs köszönet. Vagy rosszakarattal vezetik, vagy jóindulattal tájékozatlansággal.

Ime a bécsi sajtó eleget ír a magyar főváros és vidék dolgairol. Különösen most, mert sok a rablás, gyilkosság, öngyilkosság; mert általános a panasz közbiztonságunk rossz-ságáról, az ősi erkölcsök hanyatlásáról; a korrupció terjedéséről. . . . ah az ilyeneknek örömmel nyitják meg hasábjait a bécsi lapok, s megértik feljajdulásainkat, ha magyarul is vannak azok is megírva. De tüstént hályog ereszkedik szemükre, bedugul a fülük és magyar nyelvismereitök elenyésznek a mint kegyeletes lényeket, örvendetes haladási mozzanatok, egy szinpadí sikert, vagy egy jó könyv megjelenését kellene regisztrálni.

Igy történik aztán, hogy a külföldi bécsi sajtó utján a legrémesebb képeket ma-

gának Magyarországról és szívében még a rokonszenv csirája is elpusztul ez undokságok olvasása után. Így történik, hogy egy orosz író, ki talán évek óta gyűjti a bécsi Presséket, Fremdenblatlokat, Tagblatlokat, e lapok magyarországi közleményeiből egy gyűlölettel tájtékozt, neveltség ostoba tanulmányt irt Magyarországról (a nélkül, hogy itt járt volna valószerűleg), melyben hazánk a középkori barbárság, fejletlenség és fejletlenség színvonalát sem éri el.

No de ezek bécsiek és oroszok. Két régi ellenség. Ezeket jól várni nem lehet, hiszen mi sem viseltünk tulságos rokonérzettel irántuk.

De mit tesznek francia barátaink? Azok a kedélyes, szellemes, szeretetreméltó fiúk, kik ellátogatnak hozzánk, lelkesülnek vendégszeretettünkön, megittasodnak a szép szemek tüztől, ujongva borulnak a testvérileg kitárt magyar karok közé?

Bejárják városainkat, részt vesznek a dárídókon, fölkeresik a híres pinczékét, tannyákat, csárdákat! — Elmondják maguknak mindazt, a mit valaha olvastak magyar betyárokról, csikósokról, cigányokról és találkoznak mindig egy-egy tréfás öreg ural vagy fiatal jogászgyerekekkel, kik aztán mesélnek nekik olyan képtelenségeket és annyit, hogy csak gyözzék megemészteni és elfojgeezni.

Hazaérve is zúg meg a fejük a hallottaktól és a „Katzenjammer-től.“ és mire kijózanodnak, irtak aztán könyvet „A cigányok honáról“, mint Tissot, és „Le comte Kappiányit“, mint Meignan.

Teljesen ezek a könyvek a legösszintébb rajongással, rokonszennel, jóindulattal és ez teszi aztán veszedelmessé, mert ki hinné el nekünk, hogy ilyen önzellen jó barát roszszat írjon rólunk magyarokról, vendégszerető gazdairól, jó barátairól?

Irtatunk aztán czafolatot czafolat után: a könyveket mohón olvassák, el kel belőlük tiz-tizenkét kiadás, lefordítják németre, oroszra — vagyis azon nyelvekre, melyen szeretnek rólunk badarságokat olvasni — és czafolatunkat chauvinizmusnak, elfogultságnak tekintik.

Ilyen körülmények közt valóban könnyeb-bülten leteleg fel az ember, ha egy oly vállalatra akad, mely azt látszik egyik fötel-adatnál kitűzni, hogy Magyarországot megismertesse a művelt külfölddel.

Meg kell vallani, hogy ilyen kísérletekkel a nagy Németországban nem ritkán találkozunk. Lindau Pál „Gegenwart“-ja pl. többször emlékeztet meg rólunk rokonszennesen, a „Deutsches Magazin“ sok magvas cikket közölt már irodalmunkról, és ha ott van a magyarfaló „Gartenlaube“, vis-szont annak mérges kifakadásait nagyban el-lensulyozza a lipcei „Illustrirte Zeitung“ részrehajlatlan közleményeivel.

A tavalyi ugynevezett „német hetz“ meg-szakasztá az összekötötést egy időre. És ezt ismét a szomszédos Bécs sajtójának köszön-hetjük, az öntött olajat a tűzre, az szította a lángot, az kotorta fel az izzó parazst. . .

De a mesterkelt hetz nem volt képes a részrehajlatlan kedélyeket sokáig izgalomban tartani. Lecsalapodtak azok és újra készsége érdeklődéssel fordultak felénk.

Egy új vállalatnak jutott legközelebb az a nemes feladat, ezt az érdeklődést nem csak fentartani, hanem ki is elégeteni és érdeklünkben kizsákmányolni.

E vállalat a havi füzetekben megjelenő lipcei „Auf der Höhe“ című nemzetközi szemle, melyet Sacher Masoch a nálunk is jól ismert kitűnő beszély író szerkeszt és ad ki ép oly szakértelemmel, mint tapintattal.

Sacher-Masoch Lipót tavaly nálunk is járt, több igen érdekes felolvasást is tartott és szeretett volna állandóan köztünk letelepedni és magyar rokonszennét hasznunkra gyűmölcsöztetni. De belátta, hogy magyarosodásunknak csak újabb gátat vetne, ha újabb német vállalatot bocsátana ki Magyarországon: félretéve minden önérdekeket, minden személyes nehezítést, búcsút vett tőlünk és ép oly érintetlenül mint idejövetelekor, magával vitte irántunk táplált rokonszennét.

Lipcsében telepedett le. Ott adja ki idő-szaki munkáját, és ha beletekintünk dolgozó-lársai névsorába, azt fogjuk találni, hogy az „Auf der Höhe“ nemzetközi“ jellege nagyon a mi előnyünknek tükrözi vissza.

A szellemes Juliette Lamber, (Mme Adam Parisban), a híres természetbúvár Vogt Károly (Genf), Alphonse Daudet (Páris), Carreasy Gonzalez (Madrid), Vittorio Bertézio (Turin), Milovan Glicics (Belgrád), Luigi Palmieri (Nápoly), Elie Reclus (Páris), Saint Saëns (Páris), Zacharias (Halle) stb. mellett oly jól esik látnunk Mikszáth Kálmán, Schwars Gyula, Schwicker J. H., Vámbéry Armin, Zipernovszky Károly, Szana Tamás, Lipczky báróné és Silberstein Adolf nevét, kik bizonyosan nem fognak érdekeink ellen működni.

Különösen nagy köszönetet érdemel Silberstein Adolf, ki magyarul irt dolgozataival gazdagítja irodalmunkat és idegen nyelvet csak azért tud, hogy ismertethesse törekveinket a külfölddel és kitűnő fordításában bemutatassa jeles írónk műveit határainkon kívül.

Silberstein Adolf az „Auf der Höhe“ most megjelent második füzetében két cikket foglalt helyet számunkra. Az egyikben általános képét nyitja kulturális mozgalmainknak, a másikban pedig bemutatja Mikszáth Kálmánt ez erőteljes, jóízűen népies nyelvű, lögyökös magyar szellemű jeles fiatal no-

vallás-
tetene-
gyana-
népsz-
nalmá-
ugyan-
Kálmá-
rajzán-
lanság-
lődesi-
A
dését-
jó oly-
gyan b-
lunk s-
baratb-
vállalat-
VI
T
M
So
ból egy-
kik hiva-
szivukor-
tevény-
is tanu-
melytől-
saga la-
tanügy o-
oly ferde-
igazi be-
nyesitki-
Ily-
szerencs-
kalomna-
Aladár-
Kit az ő-
izben ts-
községi-
kintetés-
Derek is-
választás-
Dr. Tósz-
tos hivat-
létségünk-
désével-
támogatás-
szép gred-
O vo-
tapintatva-
szonyait-
nitők fize-
volt az, k-
nemes ada-
járásával-
lélet adott-
tantestlet-
osztály fel-
iskolázás-
ezen ügye-
oly tevéke-
tása érdeke-
fentartásá-
gyilyel jár-
adatott.
Dr. Tó-
elnökök va-
modorával-
szereletét-
gyok meg-
ott örvendő-
értés uralk-
zött. Ez pe-
szekünk ki-
sokból van-
szakembert-
Dr. Tó-
érdemeink-
fel, melyek-
tanügy buzd-
mai pedig-
jenek; azok-
nemes áldoz-
tónási vagy-
nevelésügy-
S most, a-
azon óhajna-
laszki el-
son hivatal-
vetőre tal-

velistánkal, kinek „A ló atyfiak” című kötetének megjelenése az ideig iradalmi esemény gyanánt üdvözölhető és szerzőjét pártatlan népszerűsége emelte. De Silberstein tanulmányánál még sokkal jobban sikerült az ugyancsak tőle származó fordítása Mikszáth Kálmán „Jásztrá-pusztilása” című jeles rajzának, mely különösen az alakok szokatlansága és eredetisége által fog nagy érdeklődést kelteni.

A kik szeretnek a világ irodalom fejlődését figyelemmel kísérni, a kik szeretik a jó olvasmányt és a kik óhajlik tudni, hogyan hangzik a rokonszenves német sajtó rólaunk szegény magyarokról — az irodalom barátoknak melegen ajánlom Sacher Masoch vállalatát.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Török-Becse, 1881. nov. 21-én.

Méltányoljuk az érdemet!

Sok szép, üdvöst olvastam már a lapokból egyes iskolások és azok elnökeiről, kik hivatásukhoz méltóan a népnevelés ügyét szívukon hordva, elismerésre méltó buzgalommal, tevékenységgel és nem ritkán áldozatkészséggel is tanúsítanak ama magas tisztségükben, melytől szeretett hazánk jövője s jövő boldogsága leginkább feltételeztetik. S valóban a tanúgy csak ott virágozhatik, hol annak élén oly férfiak állnak, kik, mint lelkes hazafiak, igazi benső egyszerűséggel vezéreltetve érvényesítik befolyásukat a szent ügy javára.

Ily lelkes hazafi és tanúgybarát van szerencsém a „Torontál” t. olvasóinak ez alkalommal bemutatni, és pedig Dr. Tószógi Aladár török-becsei polgár személyében, kit az ösztönös nyílt bizalom már két ízben tisztelt meg azzal, hogy a török-becsei községi iskolások elnökét választotta. S ő e kitüntetést teljes mértékben meg is érdemelte. Derék iskolásokunknak becsületre válik e választás, mely tanúgyunkra áldást hozott. — Dr. Tószógi Aladár iskolások elnökének magas tisztségére teljes értelemmel látott népnevelésügyünk rendezéséhez, mely üdvös működésével — intelligens iskolásokunk buzgó támogatása mellett — rövid idő alatt valóban szép eredményeket tudott felmutatni.

Ő volt ugyanis az, ki ismert erélye és tapintatával mindenek előtt az iskola pénzügyi helyzetét rendezte, miáltal lehetővé tette a tanítók fizetésének pontos kiszolgáltatását. Ő volt az, ki városunk áldozatkész közönségét nemcsak adakozásra buzdította, mely sikeres eljárásával a jelenleg virágzó leányiskolának létet adott. Midőn pedig a helybeli községi tanfelügyelő egy szükségessé vált újabb tanfelügyelő felállítására vonatkozó indítványát az iskolások elé terjeszté, ismét ő volt az, ki ezen ügyet nagy buzgalommal felkarolta és oly tevékenységgel fejtett ki annak előmozdítása érdekében, hogy az új iskola, melynek fenntartásához a magas állam 420 frt évi segéllyel járul, ma már rendeltetésének átadott.

Dr. Tószógi Aladár úr az iskolások elnökök valódi mintaképe. Erélyével és nyájias modorával a tanítók becsületét és osztály szeretettel kivívta magának. És én akként vagyok meggyőződve, hogy a tanúgy csakis ott öröndhet szép fejlődésnek, a hol egyetértés uralkodik tanfelügyelő és iskolások között. Ez pedig nálunk meg van, mert iskolásokunk kizárólag művelt és értelmes lakosokból van összerakva, kik a tanítóban a szakembert mindenkor tisztelik.

Dr. Tószógi Aladár úr fentebb elsorolt érdemein kívül még sok oly dolgot hozhatnék fel, melyek őt méltóvá teszik arra, hogy a tanúgy buzgó harcrosának tekintessék, érdeme pedig általános méltánylásban részesüljenek; azok közül nem hagyhatom érintetlenül nemes áldozatkészességét, melyet minden feladati vagy nélkül, de többször tanúsít népnevelésügyünk érdekében.

S most, midőn soraim befejezéséhez értem, azon óhajnak adok kifejezést: vajha iskolások elnökünk szép példája a hasonló hivatásúak részéről számos követőre találjal!

Felhívás népünk munkaképesítése érdekében.

Hazai közönségünknek bizonyára van már tudomása azon szép mozgalomról, mely felséges királynéknak aigise alatt megindult s mely hazánk több erre alkalmas vidékén a nép munkaképességének előmozdítása céljából szövszövekek terjesztését s ez által textiliparunk megerősödését tűzte ki feladatul.

Hogy e mozgalom támogatására legelőnekek felséges királynéknak ajánkozott, az a legszelebb körökben képes volt aziránt a rokonszenven azonnal felbuzgósítani, s annak messzeható fontosságát eddig felsőbb köreink egy része adományával és hozzájárulásával méltányolta is.

Mivel azonban ez országos mozgalom sikere és eredménye főleg attól függ, hogy minél több szövszöveket juttassunk a munkára utalt, keresethányában szenvedő nép körébe, s mivel a szövszövekek kiosztásának mérvétől függ a nép nyomorának enyhülése, a kereseti viszonyok fejlődése, a kivándorlásnak több helyen való megakadályozása és különösen a szövszövegek fejlődésének előmozdítása: okvetlenül szükségesnek mutatkozik, hogy közönségünk minden rétege is hozzájáruljon a nemes cél előmozdításához.

Hazafias bizalommal kérem fel tehát t. honfitársaimat és lelkes honloányainkat, hogy e

közgazdasági tekintetben is méltánylást érdemlő fontos mozgalom becses körökben felkarolni és annak sikerességét pénzbeli hozzájárulás által is előmozdítani méltóztassanak.

Pénzbeli adományok, melyek nyilvánosan nyugtáztatni fognak, az országos magyar iparegyesülethez (Ferencziak bazára I. emelet) intézendők.

Kérem e hazafias ügyet mindnyájuk legjobb indulatára és pártfogására méltatni és vagyok

Budapest, 1881. november hó 15-én.

Kiváló tisztelettel
Gróf Zichy Jenő.

HIRHARANG.

* **Személyi hír.** Tallian Béla alispán úr Karácsonyi Ferencz temetésére Pozsonyba utazott.

* **Beodrai Karácsonyi Ferencz,** megyénk egyik legkiválóbb férfa, a becsületesség és jószívűség mintaképe, — a józan gondolkodású igaz hazafi, a kedves barát, a közszeretel és becsületnek örvendő és azt teljes mérvben kiérdemlő magyar főúr nincs többé! — F. é. november hó 30-án d. u. 3 órakor vett sürgönyök szerint Pozsonyban szélhűdés következtén, rövid szenvedés után elszenderült. — Béke lebegjen a nemes férfiú hamvai fölött!

* **A nagy-kikinda-nagy-becsekereki vasút engedélyezéséről** szóló törvényjavaslat a képviselőház folyó évi november hó 28-án tartott ülésében vita nélkül egyhangulag elfogadott Dániel Pál országgyűlési képviselő által tett azon módosítással, hogy az igazgatóság székhelye vagy Budapest vagy Nagy-Becsek legyen. A törvényjavaslat szentesítése és a detail tervek elkészítése után a munkálatok nyomban megkezdődnek. — Városunk és megyénk örömmel fogadta e hírt, mely egy régen táplált jogos óhajunk megtestesülését jelenti.

* **Belvizeink levezetéséhez.** A Charleville és Soltour községek és Szt.-Hubert község közötti beforgó s Nagy-Kikinda község is érdeklő belvízgyűben, mely már f. év tavasza óta van folyamatosan és a nm. közm. és közlekedésügyi ministerium által is mint harmadikú hatóság által is végleg eldöntetett, oly képen, hogy a vizek lefolyását gátló töltések eltávolították, Nagy-Kikinda községének rendkívüli felülvizsgálati kérvénye folytán hozott határozatok a helyszínen folyó hó 22-én újlag felülvizsgáltattak. A helyszíni tárgyalást Tallian Béla alispán úr vezette Múdryon szegedi kir. főtanácsnok közbenjöttével. Az eljáró alispán valamint a kiküldött szakközleg Nagy-Kikinda községének folyamódványát alaptalannak találta és ennek folytán megyénk alispánja az előbb hozott és immár jogerőre emelkedett határozatok azonnali végrehajtását a nagy-kikindai és zombolyai járási szolgabírnoknak mult hó 30-án meghagyta.

* **Eljegyzések.** Dr. Grandjén József, köz- és váltóügyvéd és városi ügyész f. hó 29-én eljegyezte Fuchs Matild kisasszonyt, Fuchs Sebő megyei árvaszéki elnök bájos leányát.

* **Halálozás.** Braun Vilmos, adófelügyelői fogalmazó neje, Virányi Ilka, kívül alig három hó előtt kötött házassági frigyét, tegnap november hó 30-án váratlanul rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

* **Öngyilkosság.** Schneider Miklós, helybeli cipészmeister, feleségével mult hó 29-én összerperelt s ezt annyira szivére vette, hogy elkeseredésében választóvizet ivott. A gyorsan előhívott orvosok kórházba szállították, a hol daczára az orvosi segélynek, borzasztó kínok között néhány óra alatt kimúlt.

* **A nagy-becsekereki V. országos vásár,** mely mult hó 26-án vette kezdetét, rossz utaink és a nép szegénysege miatt még azon szerény várakozásnak sem felelt meg, mely hozzá fűződött.

* **A gróf Karácsonyi-féle erénydíj.** Gróf Karácsonyi Guido a trónörökös pár egybekelésének emlékeztére tudvalevőleg 20,000 forint alapítványt tett le Vörösvár, Solymár és Szent-Iván pestkörnyéki községek számára, hogy ez összegnek kamatait éventenként három oly legerényesebb leány kapja, ki el van jegyezve. Vörösvár Groszmann Teréz, Solymár Taller Borbála, Szent-Iván pedig Oszthimer Francziskát ajánlotta a díjra. A három menyasszony, a feltételekhez híven, nem késet bemutatni völegényét a kandidáló bizottságnak.

* **Kinevezés.** A melenczei községi iskolához a gondnokszeg által Schmidt Antal, volt német-elleneméri községi tanító lett kinevezve.

* **Tanítóválasztás.** Rekvényi János, tordai községi tanító csantavéri tanítónak lett megválasztva.

* **Halálozás.** Ökrös Tóth Bertha, kizombori községi tanítónő f. é. november hó 14-én meghalt.

* **Titokteljes gyilkosság.** Zombolyáról írják e hó 27-éről: Német-Czernya és Szerb-Klár között ma reggel kucoriczaháncs alatt egy erőteljes férfi holttestét találták. A holttesten oly ruha volt, minőt e vidéken a horvát németek viselnek. Arcza iszonyuan össze volt vagdalva és így nem ismerték fel. A szerencsétlen valószínűleg kétségbeesetten védte magát és feles gyilkoló eszközökkel ölhették meg. A fej teljesen össze volt zuva, a kezeken és az arcon mély szúrás ejtetett. A kéztől és az ujjak egészen össze vannak aprítva. A vizsgálat azonnal megindított.

* **Pályázat.** A győri árva alapítványoknál 1881/2. tanév kezdetétől következő ösztöndíj állomások jöttek üresedésbe nevezetesen: I. A győri árva kir. alapítványoknál 14 állomás egyenként évi 80 frttal; II. a győri árva Diabács-féle alapítványoknál 3 állomás egyenként évi 80 frttal. Ezeknek betöltésére pályázat hirdetteték következő feltételek és megjegyzések mellett: A győri árva kir. alapítványbeli ösztöndíjakra szegény kath. vallású jó előmenetellel iskolába járó, vagy inaskodó árva fiúk és leányok pályázhatnak. A Diabács-félekre az illető rokonok különösen ha convertita árva fiúk, vagy leányok pályázhatnak elsőbbséggel. Az e részbeni folyamódványok a győri árva kir. alapítványoknál, illetőleg Nogáll Károly győri püspöki helynök, mint az alap igazgatójához a Diabács-félekre nézve pedig Zsolna város tanácsához Trencsén megye utján, mint illető pártfogókhoz címzendők és az illető tanintézeti igazgatóságoknál, hol a pályázók jelenleg tanulnak vagy a megyei és városi közönségeknél 1882. évi január 20-ig, mint ezenel kitűzött határidőig benyújtandók. — A benyújtandó folyamódványok következőkkel kellékelk szerelendők föl. 1) A legközelebb lefolyt 1880/1. tanévről szóló iskolai, vagy inaskodási előmenetekről szóló mesteri bizonyítvánnyal. 2) Az eszedező szülőinek polgári és vagyoni állapotáról és netáni érdemeiről, testvér tagjainak létszámáról, valamint arról is, melyek-e eszedező vagy egyik testvére ösztöndíjt és mily alaphól, hatóságilag kiállított hiteles okmányokkal. A gyermekek száma egyenként névszerint és koruk szerint kimutatandók. 3) A keresztlevelel és az eszedzőnek atya vagy mindkét szülője halálát igazoló bizonyítvánnyal. 4) Megemlítendő a folyamódványban azon kir. pénztár, a melynél adományozás esetében az ösztöndíj illetmény felvételét kívántatik. 5) A Diabács féle ösztöndíjjal a fenn kitélt egyéb kellékeket illetőleg a leszármazási viszonyokat igazoló okmányokkal. Az ekképen felszerelt folyamódványok az illető tanintézeti igazgatóságok és megyei, vagy városi hatóságok által és pedig az előbbiek részéről, vagy közvetlen, vagy a tankerületi főigazgatóságok utján, az utóbbiak részéről pedig szintén közvetlen 1882. évi február 20-ig a fennevezett pártfogókhoz, a minősítvényi táblázatok kíséretében eljuttatandók, hogy az utóbbiak által, a kijelölési javallatok legalább 1882. évi márczius 20-ig az illető pártfogókhoz eljuttathassanak. Végül megjegyeztetik, hogy az adományozott folyamódók ha fiúk, a nyert ösztöndíjt tanidejük vagy inaskodásuk tartamára, ha leányok férjhez menetelükig, ugy anyagi állapotok másképp kedvező megváltozásaig legfeljebb azonban éltük 24. évének befejeztéig élvezendik. A fent kitűzött határidő eltelte után vagy az illető tanintézeti igazgatóságok mellőzésével közvetlen a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministeriumhoz benyújtott kérvények egyszerűen visszautasítatni fognak. Budapest, 1881. november hó 18-án vallás és közokt. m. kir. ministeriumtól.

* **Sarah Bernhardt s az odessai zsidóhecczek.** Odessában Sarah Bernhardt ottidőzése alatt zsidóhecczek törtek ki. A művésznő e hó 25-én érkezett Odessába, s a pályaudvaron ünnepélyesen fogadták. S az este játszott is a „Kaméliás hölgy”-ben, fényes sikerrel. Másnap zsidóheccz tört ki, az agitatorok azt a jelszót adták ki, hogy Sarah Bernhardt zsidónő, a közönséget kizsákmányolja, s az ottani zsidók megrágták a jegyeket. A néptömeg lármázva, ordítva járta be az utcákat, összetört számos ablakot. Mivel másnapra hasonló jelenetektől tartottak, a rendőrség megfelelő rendszabályokhoz nyult.

* **A viziszonny gyógyításáról** a „F-g”-nek a következőket írja czeglédi levelezője: Néhány évvel ezelőt egy házi kutyám veszett eb marása folytán megveszett. Épen a fegyvert reá akartam sütni, midőn ebbeli szándékomban egy polgár feltartott s kért, hogy engedném neki meg a kutyá gyógyítását. Én és velem együtt mindenki, a ki az ebet látta azt lehetetlennek, sőt veszélyes kísérletnek tartotta. Emberem elővette zsebéből szerezit. Egy darab kenyert jól megszórt azzal, s odadobta a kutyá elébe. A kutyá felugrott és a kenyeret nem csak, hogy elvette és megette, bár ezt más kenyérről nem tette, hanem a földet hová a kenyérről az orvosi szer lehullott, felnyalta. Csakhamar észrevehető volt rajta a hatás, mert két darab ily gyógy-szeres kenyértől kigyógyult. Ez csak egy eset. De kivülm, ha kell, ötvenen is tehetnek ilyenmü tanuságot. Még pedig valamenynyen arról, hogy kétség kívüli viziszonny jelei mutatkoztak a kigyógyított állaton, és emberen, a nélkül, hogy a sebet kivágták, vagy kiégett volna. Az illető állatorvos meghalt, gyógy-szereték bírja neje Halasi Katalin, ki az orvosi szereket férje utasítása szerint még annak életében csinálta, és ki ma is vállalkozik bárki próbáját adni ellenmérget képező gyógy-szer hatásától viziszonnyos esetekben.

* **Hogy tanítják a geográfiát Romániában.** Egy Jassziban megjelenő román irodalmi lap „román kulturrajzot” közöl, humoristikus módon ekkép írva le egy román falusi tanító előadását. Sandu Zintilának hívják az élelmes pedagógust, ki a földrajz tudományából ilyen oktatást adott: „Kedves gyermekeim! Mondottam már nektek, hogy a föld olyan gömbölyű, mint a tojás s hozzá-teltem, hogy kérjétek otthon egy-egy tyuk-tojást s hozzátok el ide az iskolába, hadd lássátok tulajdon szemetekkel is, milyen a formája annak az égi testnek, melyet lábatok

tipornak. Nos, ki fogadott szót nekem? Én! én! — kiáltja néhány gyermek. — „Az! látom, kedves gyermekeim, hogy közületek csak tizen hoztak tojást, tehát csak ezek láthatják meg a föld alakját; de hogy a többiek se maradjanak hátra, elvarom toletek, hogy holnap nem jöttök ide tojás nélkül.” — A tanító ezután átvette a „földrajzi példányok”-at, s belerakta egyenként a kalapjába. „S most, gyermekeim, menjünk tovább. Annak a jelöl, hogy ezentul nem kell tartanunk a vízőntől, Isten a szivárványt teremté. Te Giza, milyen is az a szivárvány? A gyermek megtörli ingujjával a száját s ingyen felel: „A szivárvány tarka.” „S az alakja?” — „Gömbölyű.” — „De milyen gömbölyű?” — „Olyan, mint a kolbász” kiáltja kitérő örömmel a gyermek. „Helyes, olyan mint a kolbász. De hogy tisztább fogalmatok legyen róla, kérdem, ki hozott közületek kolbászt?” A gyermekek hallgatnak. „Mit jelentés ez?” — „förméd rájuk a tanító, — „te Mitru, Györgye, Flore, ha nem csalódom, nálatok disznóölés volt tegnap. Nos, hoztatok-e kolbászt?” — A gyermekek elszomorodnak, s kiveszik zsebeikből az oszonnára szánt kolbászokat s lerakják szépen az asztalra. „Tanító úr — kiáltja egyszerre a kis Giza — a Petru meg a Juon bele akar harapni a szivárványba!” „Mit, a szivárvány? Hóbö kölykök, itt nem fogtok kolbászt emni, itt tudományal táplállak titeket; ide nézzetek, ilyen a szivárvány!...” Erre a mester kalapjába teszi a burkát is a tojások mellé. ... Igy tanítják Romániában a geográfiát!...

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-becsekereki e. f. kir. törvényeszkénél 1881. évi november hó 30-án tartott nyilvános ülésben következő perek adatok elő:

- Előadó: Kiss Sándor, kir. tszéki bíró.
1145. p. 1881. — Eckstein Samu, nagy-becsekereki lakos felperesnek, özvegy Tolveth Fülöpné, nagy-becsekereki lakosnő ellen 700 frt s jár. iránt.
1148. p. 1881. — Gyuritsin Jéfta, franyovai lakosnak, Nesity Ilia, nagy-kikindai, Nesity Tyira, franyovai lakos ingatlan tulajdona s jár. iránt.
3276. p. 1881. — Dirk János, gyertyámosi lakosnak, Görgey János, budapesti ügyvéd, m. idős ittebei Kiss Miklós zártartója ellen 5000 frt s jár. iránt.
3982. p. 1881. — Metz Amália, mint Metz S. jogutóda, temesvári lakosnak, Napholtz-Machalek Ida és társai, mint nehai Napholtz Mátyás örökösie elleni 13620 frt 17 kr. s jár. iránti ügye.

1881. évi december hó 3-án tartandó nyilvános ülésben következő perek előadati fognak.

- Előadó: Kühnel Oszkár, tszéki bíró.
5063. p. 1881. — Meits, férj. Gilezán Ikonjának, Meits Maxim hagyatéka ellen egy ház ötóde és 100 frt örökös iránti pere.
5704. p. 1881. — Sztójkov Andriának, Sztójkov Markó és Sztójkov elleni 1 lánéz réti föld tulajdona és bir-toka iránti pere.
6371. p. 1881. — Schneider Bálint és Mihálynak, Incedy Pál és Wass András elleni birtok pere.
6369. p. 1881. — Koltvásky Juliánna és érd. társának, özvegy Petrov Gyóknak és érd. társa elleni 1800/1000 hold szőlő tulajdona s jár. pere.
6700. p. 1881. — Id. Kászonyi Károlynak, kiskoru Kászonyi Károly ellen kiskorúság meghosszabbítása iránti pere.

IRODADOM.

Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelentek: **OLCSÓ KÖNYVTÁR,** szerkeszti Gyulai Pál. 126—138 füzet.

- Tartalmuk:
126. Collins Vilmos Sophokles. Angolból fordította Kont Ignác. Füzve 30 kr.
127. Daudet Ernő. A férj. Regény. Franczából fordította Luby Gyula. Füzve 50 kr.
128. Spielhagen Frigyes. Az utolsó órában. Elbeszélés. Németből fordította Halasi Aladár. Füzve 30 kr.
129. Kisfaludy Sándor. Összes regéi I. kötet. Füzve 70 kr.
130. Kisfaludy Sándor. Összes regéi II. kötet. Füzve 50 kr.
131. Kochanovszkyne. Szeretett. Regény. Oroszból fordította Timkó Iván. Füzve 30 kr.
132. Poole János. Pny Pál. Vigjáték öt felvonásban. — Angolból fordította Csiky Gergely. Füzve 30 kr.
133. Andersen János Keresztély. Képes-könyv képek nélkül. Dánból fordította Schambach Gyula. Füzve 20 kr.
134. Gombos Imre. Az esküvés. Szomorjáték öt felvonásban. Második kiadás. Füzve 40 kr.
135. Szentjóni Szabó László. Mátyás király vagy a nép szeretete jámbor fejedelmek jutalma. Nemzeti érzékeny-játék három felvonásban. Azon alkalmatosságra, midőn Ferencz Buda várában 1792. június 6-án magyar királylyá koronázott. Harmadik kiadás. Füzve 30 kr.
136. Pulszky Ferencz. Martinovics és társai. Füzve 20 kr.
137. Forster-Arnold Florence. Deák Ferencz. Elélt. Angolból fordította Pulszky Ágost. Füzve 60 kr.
138. Bessenyei György. A Philosophus. Vigjáték öt játékban. Második kiadás. Füzve 30 kr.

